

ಕೆ. ಸರೋಜಾ

ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು

ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾವುಗಳ ಸುದ್ದಿ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣಾ ನಿಷೇಧದ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಲು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಂದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಸೊನ್ನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಹಲವಾರು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲಾ, ಅಷ್ಟೇ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿರುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ ಏರುತ್ತಿರುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ದರಗಳೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದಾನವೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಹಾಗೂ ಮಗಳಿಗೆ, ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ವಹಿವಾಟುಗಳು ಅಪವಹಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ವಧುವಿನ ಹಾಗೂ ಅವಳ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಉರುಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಖಂಡಿತ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯದಾದ ಅಥರ್ವ ವೇದದಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹಿತ ವಧುಗಳು ತಮ್ಮ ಪತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ, ಆಕಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದು ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ವರನಿಗಲ್ಲ, ವಧುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ "ಬ್ರಹ್ಮ" ವಿವಾಹವು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಈಗಲೂ ಅದು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಎಂಬ ವಿಧಿ ಇದ್ದು, ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವರನಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ಯಾದಾನವು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ದಾನಗಳಂತೆ ಈ ದಾನದಲ್ಲೂ, ದಾನದ ಜೊತೆಗೆ, ದಾನ ಪಡೆಯುವವನಿಗೆ 'ದಕ್ಷಿಣೆ' ನೀಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಪೂರ್ಣವಾದ ದಾನ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ವರನಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಕ್ಷಿಣೆ 'ವರದಕ್ಷಿಣೆ' ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ದಕ್ಷಿಣೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿರುವ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ - ಇವು ಈಗಿನ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಮೂಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ವೇದಗಳ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವು ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಜಾತಿಗಳೆಂಬ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತು. ಜೊತೆಗೇ ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಗಳು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಡಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಹೆಗಲೆಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ, ಈ ಅವಕಾಶಗಳು ತಪ್ಪಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವು ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಊರುಗೋಲಾಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗ ಹೀಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು. ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ವಧುವಿಗೆ ತನ್ನ ವರನ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ಗಾಂಧರ್ವ ಹಾಗೂ ದೈವ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮಾಯವಾದವು.

ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವೆನ್ನುವುದು ಎರಡು ಜೀವಗಳ ಮಿಲನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎರಡು ವಂಶಗಳ, ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ವರನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹರಣದಿಂದಲೂ, ಮನೆಯಾಚೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗ ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ನಿಷೇಧದಿಂದಲೂ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವೆಂಬ ಕ್ರೂರ ಪದ್ಧತಿಯು ಭಾರದಿಂದಲೂ, ಮಹಿಳೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಧಿತಳಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲು ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ಇನ್ನೂಳಿದ ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ನಂತರ ಹಬ್ಬಿತು.

ಮನು ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರಿಂದ ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲವಾದವು. ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಉಳಿಯುವದರಿಂದ ಆಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ದೃಢವಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಆಕೆಗೆ ಪುರುಷನನ್ನು ಉಳಿದು ಬೇರಾವ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ತಾಯಿ, ಪತ್ನಿ, ಸೋದರಿ ಮತ್ತು ಮಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲವೇ ಹೋಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಪಿತೃಗಳ ಅಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದವು. ತನ್ನ ತವರಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಪಡೆಯಲು, ವಿವಾಹವಾದ ಮೇಲೆ ಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತಳಾಗಿ ಬದುಕಲು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಲು ಮಾತ್ರ ಮಹಿಳೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸೀಮಿತವಾದವು. ಹೀಗೆ ಆಕೆಯ ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮೊಟಕುಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತವರೇ ವಿವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಲಿ ಎಂದು 'ಸ್ತ್ರೀಧನದ' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನ, ಅಭರಣ, ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಧನವೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ಸೋದರರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು, ಬಂಧುಗಳು ಹಾಗೂ ಪತಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಉಡುಗೊರೆಗಳು. ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಗಳಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ತವರಿ

ನಿಂದ ತಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ, ಹಣಕ್ಕೂ ವಧುವೇ ಒಡತಿಯಾಗಿದ್ದು, 'ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಗೆ, ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆಕೆಯ ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ಹಕ್ಕು ಆಕೆಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಪತ್ತಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ, ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಆಧಾರವಿರಲಿ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ 'ಸ್ತ್ರೀಧನ' ಹಾಗೂ ಕನ್ಯಾದಾನದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯ ಅಂಗವಾದ 'ದಕ್ಷಿಣೆ' ಇವೆರಡರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ನಾಶವಾಗಿ, ಈಗ ಅವುಗಳೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪೆಡಂಭೂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಧನ ಮತ್ತು 'ದಕ್ಷಿಣೆ'ಗಳಿಗಿಂತ ಈಗಿನ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಧನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಿನ್ನ, ಹಣ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಈಗ, ವರ ಹಾಗೆ ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇಂದು, ಮದುವೆಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿಯಾಗಿ, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಹಣಕ್ಕೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೊಡಲಾಗುವ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹಣಕ್ಕೆ, ಯಾವ ಧರ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ಯಾದಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಈಗ ದಾನವಾಗಿ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣಿಗಿಂತಾ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪಡೆದು ಅವಳನ್ನೇ ನುಂಗುವ ಭೂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ವರನಿಗೇ ಸೇರಬೇಕಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಗೂ ಈಗ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವ 'ಸ್ತ್ರೀಧನ'—ಇವು ವರನ ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೋ, ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೋ ಸೇರಿ, ಅವರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗೋ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೋ ಖರ್ಚಾಗಿ, ಅದನ್ನು ತವರಿನಿಂದ ತರುವ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ಯಾದಾನದ ಜೊತೆಗೇ ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮದುವೆ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಮುಂದುವರೆದು, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬೆಳೆದು, ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಭಾರವಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ಯಾದಾನದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಧನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳೇ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಲು ಇರುವ ಕಾರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಎಂದಿನಿಂದ ಹೀಗಾಗಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದಾಗ, ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಈಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ರಜಪೂತ ಜಾತಿಯ ಕುಲೀನ ಹಾಗೂ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಜಾತಿಗಳ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಹಣ, ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವರನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ರಜಪೂತರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಂಶಗಳ ಕುಲೀನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಅಸಾಧಾರಣ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಗೌರವಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು. ಅತ್ಯಂತ ಕುಲೀನ ವಂಶದ ವರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ವಂಶದ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಇವರುಗಳು ನಂಬಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಂಥ ವರಗಳಿಗೆ ರಜಪೂತರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ಈ ವರಗಳ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಗಂಡಿನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಪೇಕರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಹದಿಮೂರು-ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವರ್ಗದ ರಜಪೂತರಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಒಂದು ಪಿಡುಗಿನಂತೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಕೆಳ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಾಪು ಮಾತ್ರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಮಗಳ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಕೃಪೆ ಮುನ್ನಡೆ

ಅಲ್ಲ ಮೊತ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದವರೆಗೂ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗೆ ಅದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈಗಿನ ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಳಿಸುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ೫೦-೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಗಾರದ ನೌಕರಿ, ಇವು ಯುವಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿದವು. ಅಂಥಹ ವರಗಳನ್ನೇ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳು ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ನೌಕರಿಯುಳ್ಳ ಗಂಡುಗಳಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಪೂರ್ತಿ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಅವು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ವರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ವರಗಳ ರೇಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಬಿಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವರನನ್ನು ಸ್ವಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಸಹ ಅಂಥಹ ಪ್ರೇರಣೆಗೆ ಈಗ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ವಧುವನ್ನು ಹೆತ್ತವರಿಗೇ ಹಣನೀಡುವ "ತರ" ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲೂ ಈಗ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪಿಡುಗು ಹಬ್ಬಿದೆ. ಈಗ ನಾಮಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಧುದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿ ಅದರ ನೂರುಪಟ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪಿಡುಗು ಬರೀ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಜೈನ, ಸೀಖರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ.

ಇಂದು ಸಿರಿವಂತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಿರಿವಂತರಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವುದು, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕಷ್ಟಹಣ ಇರುವ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಂತೂ ಕಷ್ಟಹಣವನ್ನು ಬಿಳಿಯಾಗಿಸುವ ವಿಧಾನವೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಪ್ಪಾಗಲೀ, ಬಿಳಿಯಾಗಲೀ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವಿಲ್ಲದ, ಬೇಡಿದಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಲಾಗದ, ತಮ್ಮ ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿಗಳೊಳಗೇ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇತರ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನಡೆಸಿ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಗಳ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಶೋಚನೀಯ. ಏರುತ್ತಿರುವ ಬೆಲೆಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಮನಕೆಳವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಸುಹಾಗ್' ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್‌ಗಳ ಸೆಟ್‌ನ ಬಣ್ಣದ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ನೋಡಿ), ಐಷಾರಾಮದ ವೈಭವಪೂರಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ಆಸೆಗಳು, ಹಣಕ್ಕೆ, ಐಷಾರಾಮದ ಜೀವನಕ್ಕೆ, ಜನ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಇವುಗಳು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದ ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸುವ, ತಮ್ಮ ಐಷಾರಾಮವನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವೇ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿದೆ. ವಧು ತಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಅವಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುವುದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪತನದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಒಳಿತಿ ಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಧನ ಈಗ ಅವಳ ಕೊರಳ ನೇಣಾಗಿ, ಅವಳನ್ನು ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ, ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ

ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ

ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅಧಃಪತನವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇಂದು ಮಹಿಳೆ ಸಹ ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ತರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಾ ಕೀಳಾದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇನು? ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧದ ಕಾನೂನು, ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಬರೀ ಕಾಗದದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಉಳಿದು, ಬರೀ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ (Social attitudes) ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರವಾದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇಂಥಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು:

- ೧) ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು :
ಇದು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಲು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪುರುಷನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಿವಾಹಿತಳಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗದೇ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ.
- ೨) ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ :
ತಮ್ಮ ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಯೊಳಗೇ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ವರಗಳ ರೇಟನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿರೋಧಿಯೆನ್ನಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಂತರ ಜಾತೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೂ ಇಂಥ ವಿವಾಹಗಳು ಸಹಕಾರಿ.

೩. ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ :

ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬರೀ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸದೆ ಅವರಿಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೀರ ವನಿತೆಯರ, ಸಾಹಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ, ವನಿತಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿಗಳ, ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಅಸಾಧಾರಣ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ಕಥನಗಳು ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೫೦ ರಷ್ಟಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಗತಿ ಹೇಗೆ ಆಗತ್ಯ, ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಂಶಿ ಅಂಶಗಳ ಜೊತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು

ಬೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆ ನೀಡಿದ, ನೀಡುತ್ತಿರುವ ದುಡಿಮೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮವಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹದಲ್ಲಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮೂಡಬಹುದು.

೪. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾರಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ :

ಮದುವೆಯೇ ಮಹಿಳೆಯ ಜೀವನದ ಪರಮೋದ್ದೇಶವೆನ್ನುವ, ಮದುವೆಯಾಗದೇ ಉಳಿಯುವ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೊಂದು ಹೊರೆ ಎನ್ನುವ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸದೇ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಸ್ತು ಎಂದು ಗಣಿಸುವ ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣು ಎನ್ನುವ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೋಡುವ ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದು ಅಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಬದಲಾಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನಃ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ದೇವರು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ.